

Ad annum praecedentem quae diximus, ad hunc quoque pertinent. Serdicae Constantinum fuisse certe parte anni maiori ostendunt subscriptiones tam infra memoratae quam quae diem habet 339 Iun. 19.

18 april 329 IDEM A. SECUNDO P(RAEFECTO) P(RAETORI)O ORIENTIS. Ordinarii iudicis provinciarum rectoris seu vicaria potestas ut specularia debet prave gesta corrigere. Sed officiales vestrae celsitudinis et vicariae potestatis placet ab exactionibus amoveri et per provincialia officia atque rectores cunctos exigi titulos. Nam si exactio minime impleatur, ante tribunal nostrum exhibitus capitis fortunarumque omnium periculum sustinebit. DAT. XIV K. MAI. CONSTANTINOPOLI CONSTANTINO A. VIII ET CONSTANTIO IV CONSS.

4 mei 329 IDEM A. Helpidio. Pridem statutum fuit, ut, si ignorante quoque domino in fundo eius vel domo figuratus clam nummus cuderetur, sedem flagitii suo fiscus dominio vindicaret. Nunc discretionem fieri placet, ut, si dominus in proximo constitutus sit, cuius incuria vel neglegentia punienda est, praeceptum prius valeat, sin vero longissime ab ea domo vel possessione afuerit, nullum sustineat detrimentum. Viduas autem ac pupillos speciali dignos indulgentia credidimus, ut viduae nec in proximo constitutae domo sua vel possessione careant, si nulla apud ipsas tam gravis conscientiae noxa resideat, pupilli vero etiam si conscii fuerint, nullum sustineant detrimentum, quia aetas eorum, si tamen fuerint impuberes, quid videat ignorat. Tutores tamen eorum si in proximo sint, quoniam ignorare eos, quid in re pupilli geritur, non oportet, haec poena expectabit, ut ex rebus eorum, si idonei fuerint, tantum fisco inferatur, quantum pupillo fuerat auferendum. Quibus ita emendatis in omnibus capitulis lex pridem lata servabitur. DAT. IV NON. MAI. CONSTANTINO A. VIII ET CONSTANTIO IV CONSS.

28 juli 329 IDEM A. ad concilium provinciae Africae. Non recte iudices iniuriam sibi fieri existimant, si litigator, cuius negotium sententia vulneratum est, a principali causa provocaverit, quod neque novum neque alienum a iudiciis est. Ideoque post negotium principale discussum litigatori liceat litem iuris remedio sublevare; et iudices observare debebunt, ne appellatores vel in carcerem redigant, vel a militibus faciant custodiri. PP. IV KAL. AUG. KARTHAGINE, CONSTANTINO A. VIII. ET CONSTANTINO CAES. IV CONSS.

Interpretatio. Lex ista hoc iubet, non debere iudices provinciarum assertiones appellantium ad suam iniuriam revocare, quia hoc nec novum nec alienum a iudiciis esse cognoscitur; et ideo hoc iubet, ut liceat litigatori vitiatam causam appellationis remedio sublevare. Hoc etiam specialiter praecepit, ut appellator nec in carcerem nec in quamcumque custodiam redigatur, sed agendum negotium suum liber observet.

17 augustus 329 IMP. CONSTANTINUS A. Italis suis. Secundum statuta priorum principum, si quis infantem a sanguine quoquo modo legitime comparaverit vel nutriendum putaverit, obtinendi eius servitii habeat potestatem: ita ut, si quis post seriem annorum ad libertatem eum repetat vel servum defendat, eiusdem modi alium praestet aut pretium, quod potest valere, exsolvat. Qui enim pretium competens instrumento confecto dederit, ita debet firmiter possidere, ut et distrahendi pro suo debito causam liberam habeat: poenae subiiciendis iis, qui contra hanc legem venire tentaverint. DAT. XV KAL. SEPT. SERDICA, CONSTANTINO A. VIII. ET CONSTANTINO CAES. IV CONSS. *Interpretatio.* Si quis infantem a sanguine emerit et nutrierit, habendi eum et possidendi liberam habeat potestatem. sane si nutritum dominus vel pater recipere voluerit, aut eiusdem meriti mancipium nutritori dabit, aut pretium nutritor, quantum valuerit, qui nutritus est, consequatur.

29 september 329 IDEM A. Si ad magistratum nominati aufugerint, requirantur et, si pertinaci animo latere potuerint, his ipsorum bona permittantur, qui praesenti tempore in locum eorum ad duumviratus munera vocabuntur, ita ut, si postea repperiti fuerint, biennio integro onera duumviratus cogantur agnoscere. Omnes enim, qui obsequia publicorum munerum declinare temptaverint, simili condicione

teneri oportet. DAT. III KAL. OCTOB. SERDICAE
 CONSTANTINO A. VIII ET CONSTANTIO IV CONSS.
 25 oktober 329 IDEM A. ad Lucretium Paternum. Vacuatis
 rescriptis, per quae munerum civilium nonnullis est vacatio praestita,
 omnes civilibus necessitatibus adgregentur, ita ut nec consensu
 civium vel curiae praestita cuiquam immunitas valeat, sed omnes ad
 munerum societatem conveniantur. DAT. VIII KAL. NOV.
 HERACLEAE CONSTANTINO A. VIII ET CONSTANTIO IV
 CONSS.
 25 november 329 IDEM A. ad viros clarissimos praefectos praetorio.
 pr. Post alia: ad senatum decurio non adspiret manentibus athuc his,
 qui eandem dignitatem consecuti sunt. Filios sane militarium iuxta
 prius praeceptum aut patris militiam adsequi volumus aut, si
 detrectaverint militare et XXXV annos impleverint, curiis mancipari.
 DAT. VII KAL. DEC. CONSTANTINO A. VIII ET CONSTANTIO
 IV CONSS.